



Joan Manuel Tresserras. CONSELLER DE CULTURA I MITJANS DE COMUNICACIÓ

«Intentaré modernitzar la cultura catalana»

Aquest gran teòric de la comunicació es mostra disposat a canviar, no només el discurs pessimista crònic en què ens trobem instal·lats, sinó també conceptes clau per construir un futur compartit amb els nous que sigui «omnicomprensiu»

J. VIDAL / A. VIVES
Barcelona

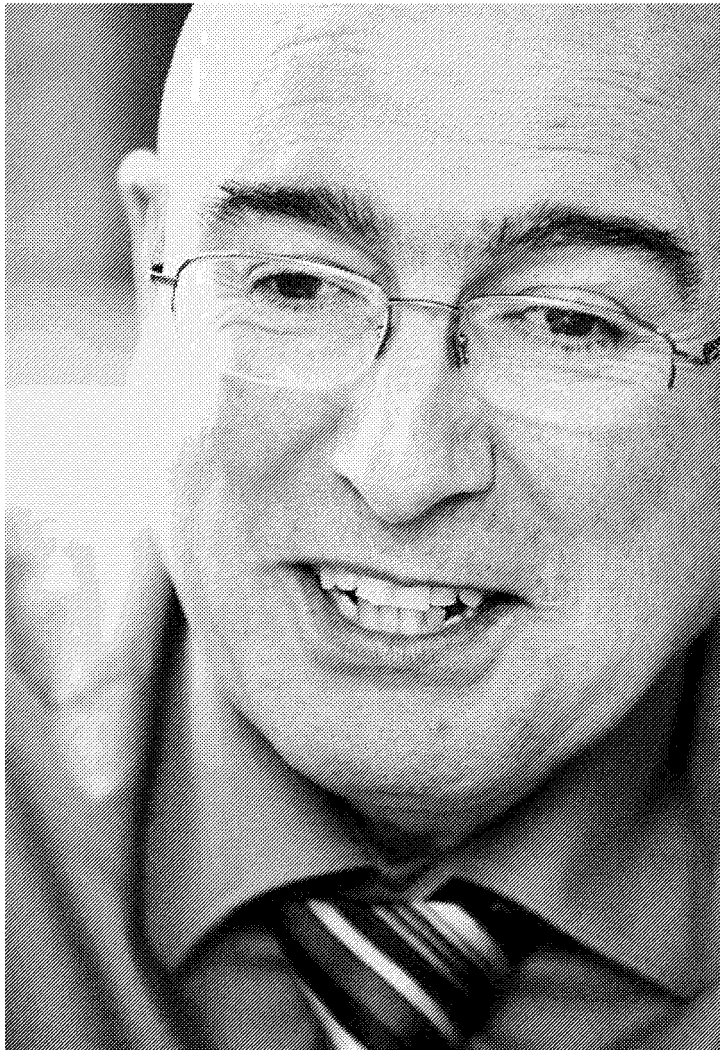
● «Al setembre tenia mono.» Feia massa estona que havien acabat les classes. Al primer que es trobava pel carrer li fotia la pallissa. Joan Manuel Tresserras és, sobretot, un gran teòric de la comunicació. Ell mateix afirma que el seu perfil és més aviat acadèmic, encara que reconeix que està molt interessat en la política i molt compromès políticament. Es defineix com un antifonamentalista: «A les meves classes la gent se sentia còmoda perquè eren una mena de bagatge per lluitar contra tots els fonamentalismes i això incloïa, en primer terme, el català.»

—Per què va acceptar el càrrec de conseller?

—«A vegades també m'ho pregunto. Jo estava preparat per dir que no a altres possibles propostes, però mai em vaig imaginar que em fessin aquesta. Tampoc no em vaig limitar a dir que sí, vaig dir que si hi havia altres persones a considerar, per mi perfecte, perquè tenia un pla de vida més o menys organitzat: me n'anava a Londres. La raó de més pes era que m'ofereien la conselleria de Cultura i Mitjans de Comunicació, totes dues, i el meu perfil podia ser tan bo com qualsevol altre. M'he passat la vida explicant una història de la comunicació a Catalunya que de fet era una història de la comunicació i la cultura a Catalunya. Després de tants anys de fer discursos sobre el tema, si t'ofereixen l'oportunitat de dur-ho a la pràctica no pots dir que no.»

—Com pretén canviar la cultura?

—«No sé si aconseguirem canviar la cultura. El que m'agradaria és poder canviar les actituds. Aprofito les intervencions públiques per fer-ho: no és veritat que estiguem tan malament, no és veritat que siguem tan petits, no és veritat..., és a dir, combatre una mica el discurs del pessimisme crònic. Aquesta lectura negativa és dolenta. Primer, perquè no és veritat i, després, perquè ens desmoralitza i



El nou conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació, Joan Manuel Tresserras. / ANDREU PUIG

ens desmobilitza i, finalment, perquè no ens conve. A banda de les qüestions d'actitud, n'hi ha d'altres d'ordre conceptual que han de canviar, són aquelles que impliquen concebre la cultura catalana i, en particular, la cultura popular catalana com un llegat del passat. La cultura popular d'un país en una època és la cultura que fan els sectors culturals d'aquell país en la seva època. Un dels intents de la conselleria serà la modernització integral de la cultura catalana, posar-la al dia i preparar-la per al segle XXI. Hem de tenir present que nosaltres estem en un procés de construcció comunitària extremadament complex,

enganxem una època de canvi global i això ens obliga a repensar-nos com a país i com a cultura i ho hem d'entendre com una oportunitat. Per dir-ho d'alguna manera, el passat ha de ser la font dels nostres problemes i el futur, l'espai en què intentarem resoldre'ls. Innovació, modernització, consolidació industrial, major participació, eixamplament de mercats, intentar pensar que les tradicions per mantenir-se han d'anar canviant constantment, si no es fossilitzen. Per fer-ho necessitem un teixit empresarial i industrial molt potent, i això només ho aconseguirem si ens adreçem a mercats més grans. El nostre mercat ha de

créixer, com a ha de créixer el sector de la població que és consumidor de cultura. D'altra banda, hem d'aconseguir que moltes de les entitats que han estat fonamentals en aquest país obrin processos de rejuveniment de les seves pròpies estructures. Si fem tot això ens posem en una bona situació per construir un nosaltres compartit que sigui *omnicomprensiu*. Hem de ser capaços d'entendre que tota la gent que ha arribat a Catalunya, des de qualsevol mena d'arrel cultural, vingui d'on vingui, parli la llengua que parli, allò que fa quan ja és aquí forma part de la cultura catalana, i cal que ho senti.»

—Ho facin en la llen-

gua que ho facin?

—«Els han de sentir que allò que fan aquí pel fet de fer-ho aquí ja és una mica diferent del que farien en un altre lloc, i la gent d'aquí ha d'entendre que ningú quan acaba d'arribar aquí pot fer les coses traint els seus propis orígens. És una mena de contracte cultural. Venim d'un món en

pot fer l'administració pública?

—«Crec que facilitar les condicions, garantir màxima llibertat per als creadors, donar el màxim suport a les empreses, proporcionar en la mesura d'allò possible un discurs que faciliti aquests processos de trobada i de replantejament, que elimini al-

RENOVAR LA IDENTITAT NACIONAL

Hem de ser capaços d'entendre que tota la gent que ha arribat a Catalunya, des de qualsevol mena d'arrel cultural, vingui d'on vingui, parli la llengua que parli, allò que fa quan ja és aquí forma part de la cultura catalana, i cal que ho senti

què les cultures funcionaven com un puzzle. El món de la globalització esquerdada i trenca aquestes cultures. Ara parlem de les cultures desterritorialitzades i dels processos d'hibridació social. Aquests processos globals també ens afecten a nosaltres. Per tant, hem d'adaptar la nostra cultura a aquestes noves condicions. Nosaltres ho tenim molt bé, segurament no hi ha cap altre lloc a Europa on a través de la pràctica de cada dia s'estigui procedint a una renovació tan profunda del que és la identitat col·lectiva, del que podríem dir la nació. A Catalunya hi ha un dels processos més interessants i intensos de redefinició de les identitats col·lectives a partir d'una base extremadament diversa. Crec que això ens dóna un avantatge d'oportunitats sobre totes aquelles cultures que, emparades per un Estat, es neguen a redefinir-se: hauran d'acabar fent-ho. I això ho fa la gent, espontàniament.»

—En aquest cas, què

gunes de les pors i permeti combatre alguns desajustaments. La cultura té el seu propi ritme. El que no pot pretendre l'administració és controlar-la o manobrar-hi, però sí que es pot intentar crear les millors condicions possibles perquè la gent se senti còmoda dins aquest procés. Sé que això és molt general, però defineix una actitud. La nostra actitud seria més participació, més enfortiment industrial, eixamplar el mercat...»

—No és contradictori que, en un moment en què s'aposta per eixamplar el mercat, l'Institut Ramon Llull es deslligui de la conselleria?

—«No, perquè de fet no se'n deslliga. Aquí hi ha hagut un reajustament, simplement, perquè en l'organització del govern hi ha un organisme que es relaciona preferentment amb Vicepresidència, que té les competències en relacions exteriors. A més, s'espera que hi participin altres administracions que no són les catalanes.»

Continua a la plana següent



Joan Manuel Tresserras. CONSELLER

LLEI DE MECENATGE

Tirarem endavant una llei de mecenatge per obrir els ulls als empresaris i fer-los veure que és rendible invertir en cultura catalana

Ve de la plana anterior

—Tenen intenció d'incorporar-hi les Illes i el País Valencià?

—«En principi, l'Institut Ramon Llull està pensat per ser l'instrument de projecció exterior de la cultura compartida. Per circumstàncies polítiques, en aquests moments no totes les institucions que hi haurien de ser representades hi són, però entenem que això és provisional. Vicepresidència, que és competent en relacions exteriors, pot ser un òrgan perfectament adequat per gestionar aquest tipus de relació. I això no fa disminuir ni un mil·límetre la cooperació que hi haurà entre el Departament de Cultura i l'Institut Ramon Llull. De fet, dimecres vam treballar tota la tarda amb el senyor Bargalló, parlant de temes de Frankfurt. Des del Departament de Cultura, evidentment que vetllem per la promoció exterior, tenim un element molt potent com és l'Institut Català d'Indústries Culturals (ICIC).»

—Ja s'entendran, a l'hora de decidir quina cultura catalana porteu a Frankfurt? Segons sembla, vostè té una visió bastant àmplia del que és o hauria de ser la cultura catalana, mentre que el discurs d'ERC sembla que va per un altre costat. Per Esquerra, ni Ojos de Brujo ni Juan Marsé, això per posar dos exemples, formarien part d'aquesta cultura.

—«Per Frankfurt ja hi ha un programa planificat i dissenyat i es farà aquest programa. Sobre el tema de Frankfurt hi ha hagut molt soroll, segurament innecessari. Fa temps que es van establir uns acords mínims que es respectaran i es potenciaran, i s'introduiran més activitats, a banda de les ja previstes. Ara no hi ha conflicte, no ens l'inventarem.»

—Xavier Marcé continuarà a l'ICIC?

—«Tenim una reunió del consell de direcció de l'ICIC d'aquí a quinze dies i allà ho acabarem de determinar. He treballat

amb Xavier Marcé molt intensament, jo crec que molt profitosament. Hem trobat el departament en bona condició. Tothom ha entès que les polítiques que desenvoluparem són substancialment de continuïtat, però amb alguns elements afegits que aniran en la línia que he respost a les primeres preguntes. La relació intercultural en el marc de la cultura catalana ha de ser molt més fluïda del que ha estat fins ara. Evidentment tot això és molt complex en la seva aplicació concreta. D'aquí a un mes anirem al Parlament a exposar el programa i el paquet de mesures que ara no puc avançar, no estan del tot concretades.»

—No és perillós buidar de continguts Cultura? El Llull se'n va a Vicepresidència i el futur consell de les arts tindrà més competències de les previstes en l'informe Bricall?

—«El Ramon Llull era el Ramon Llull, no la conselleria, simplement el govern es relaciona amb el Ramon Llull a través d'un departament. Nosaltres volem elaborar un pla de promoció de la lectura i evidentment m'he de posar d'acord amb el conseller Maragall i, aleshores, és igual que ell sigui d'una altra conselleria. Hi ha formes d'intervenció que és millor que les facin els governs, però n'hi ha d'altres que és millor que les facin organismes independents. Hi ha avantatge en el fet que una conselleria d'un govern sigui qui determina quines subvencions van a un pintor o a un altre o a la primera novel·la d'una escriptora o a una altra? Això és el que permet fer polítiques culturals o és millor despolititzar aquesta mena de decisions de caràcter estrictament professional, artístic, del sistema polític i que els creadors no es vegin obligats a fer bondat de cara a ningú per si d'aquella bondat política en depèn la subvenció? La política consisteix en establir quins són aquests recursos i, en tot cas, en

explicar públicament i transparentment quins són els objectius que s'haurien d'aconseguir amb aquests recursos. La resta és la políqueteta, és embolicar la troca i crear clientelisme. Jo no aspiro a fer clientelisme de res i de ningú. Nosaltres volem fer polítiques nacionals de cultura i política de cultura al servei de la cultura del país i de l'interès públic i nacional. Crec en el consell de la cultura i les arts, guanyem un interlocutor magnífic per relacionar-nos amb el món de la creació. No són desarmaments unilaterals, persegueixen un objectiu: democratitzar la política cultural, que la política no contami ni les decisions que han de ser estrictament artístiques.»

—Per què obriran noves seus territorials a l'Alt Pirineu i a la Catalunya Central?

—«Per poder seguir l'impacte que té cada euro públic que el departament es gasta. Volem desmentir una mica la idea que tot forma part del sistema econòmic excepte la cultura, que costa calés. La cultura, incloent-hi la comunicació, és un sector econòmic de punta que genera molt valor afegit i proporciona un impacte positiu sobre altres sectors econòmics, a més de millores d'estat d'ànim, de benestar social, de culturalització, etc. Fins ara l'esforç s'ha centrat molt a ser capaç de produir; ara hem d'aconseguir dues coses diferents: ser visibles i marcar-nos objectius d'excel·lència. El català no ha de ser un obstacle, però tampoc una quartada. Això vol dir que potser haurem de començar a abocar més recursos en la postproducció, i per aconseguir-ho el primer instrument que necessitem són els mitjans de comunicació. Després, obrir els ulls als empresaris i fer-los veure que és rendible invertir en la cultura catalana. Per això tirarem endavant una llei de patrocini i mecenatge dins els marges de maniobra que ens podem permetre.»